

Tämä sinun pitää tietää toisen ja korkea-asteen välisestä siirtymästä

Amis

Lukio

Amiksista merkittävä osa ei hae jatko-opintoihin.

Vaikka jatko-opintoihin pääsy paranee ajan myötä, jää valtavasti potentiaalia silti hyödyntämättä.

- Vuonna 2024 noin 16 % haki korkeakouluun heti valmistumisen jälkeen.¹
- Noin 6 % jatkaa opintoja heti valmistumisen jälkeen. Valmistuneista selkeä enemmistö opiskeli ammattikorkeakoulussa.
- Kahden vuoden päästä valmistumisesta amiksista 22 % on korkeakoulussa ja kolmen vuoden päästä 24 % .
- Ammattikorkeakoulussa oli aloittanut opintonsa 15 % ja yliopistossa 1 %.
- Noin 15–20 % amiksista haluaa siirtyä jatko-opintoihin välittömästi tai vuosi valmistumisen jälkeen. Noin 45 % ei osaa sanoa jatkavatko opintojaan amiksen jälkeen.²

Ylioppilaista merkittävä osa ei pääse aloittamaan jatko-opintoja niin nopeasti valmistumisen jälkeen kuin haluaisi.

Valtaosa on kuitenkin kolmen vuoden päästä valmistumisesta korkeakoulussa.

- Noin 80% hakee korkeakouluun heti valmistumisen jälkeen, selkeä enemmistö yliopistoon. Hakematta jättäminen on nousussa.
- Kolmasosa ylioppilaista aloittaa opinnot heti valmistumisen jälkeen, 21 % yliopistossa, 11 % AMKissa. Koulutuksen ulkopuolelle jääneiden määrä on kasvussa.
- Vuoden päästä valmistumisesta ylioppilaista 60 % on korkeakoulussa, kahden vuoden päästä kolme neljäsosaa ja kolmen vuoden päästä 80 %.
- Noin 8 % 25–34-vuotiaista on pelkän ylioppilastutkinnon varassa.
- Lukiolaisista noin 60 % haluaisi aloittaa jatko-opinnot välittömästi valmistumisen tai asevelvollisuuden jälkeen.³

Miksi välivuotia pidetään?

- Kaikki amikset eivät vielä tiedä, haluavatko ammattikorkeakouluun, yliopistoon vai kokonaan toiseen ammattiin.
- Vain 18 % ilmoittaa suoraan, että ei aio jatkaa opintojaan.⁴
- Ammatilliset opinnot voivat olla kuormittavia. Tauko voi olla tarpeen ennen seuraavaa askelta.

- Lukiolaisista noin neljäsosa suunnittelee pitävänsä välivuoden. Lähes kaikki välivuoden pitämistä suunnittelevat aikovat pitää yhden välivuoden.
- Yleisimmät syyt välivuoden suunnittelulle ovat:
 - Palkkatyö (59 %)
 - Tauko ja lepo (54%)
 - Tulevaisuuden suunnittelu (52%)⁵

¹ STT

² Amisbarometri 2024

³ Lukiolaisbarometri 2024

Tämä sinun pitää tietää toisen ja korkea-asteen välisestä siirtymästä

Miten siirtymää sujuvoitetaan?

- Lisätään aloituspaikkoja erityisesti kasvukeskuksiin ja nuoria kiinnostaville aloille. Huolehditaan aloituspaikkojen määrän kasvaessa korkeakoulujen riittävästä rahoituksesta.
- Vahvistetaan opinto-ohjaajien ura- ja jatko-opinto-ohjauksen sisältöjä ja velvoittavuutta. Velvoitetaan koulutuksen järjestäjiä asetuksella opinto-ohjaajien vähimmäismäärästä.
- Otetaan käyttöön ns. korkeakoulukutsunnat: rakennetaan valtakunnallinen palvelupolku, jonka avulla ilman opiskelu- tai työpaikkaa olevat nuoret kutsutaan henkilökohtaiseen jatko-opintokeskusteluun.
- Lisätään toisen asteen ja korkea-asteen oppilaitosten välistä yhteistyötä, esimerkiksi korkeakouluvierailuilla, yhteisopinnoilla tai korkeakoulujen “kurkistuskursseilla”.
- Vakiinnutetaan avoimen korkeakoulun opintoseteli pysyväksi osaksi koulutusjärjestelmää ja nostetaan maksuttomien opintojen laajuus 60 opintopisteeseen.
- Muutetaan opiskelijavalinnan ensikertalaisuussääntöä niin, että ensikertalaisuus säilyy ensimmäisen opiskeluvuoden ajan.
- Varataan todistusvalintaväylä kaikilla aloilla kokonaan ensikertalaisille.
- Nostetaan yhteishaussa valittavissa olevien hakukohteiden määrää kuudesta.

Amis

- Vahvistetaan ja lisätään jatko-opintojen ohjausta koko ammatillisen toisen asteen ajan.
- Vahvistetaan amisten kiintiöpaikkojen osuutta AMKeissa.
- Kehitetään, yhdenmukaistetaan ja lisätään yhteisiä tutkinnon osia (YTOt)
- Rakennetaan selkeämpiä alakohtaisia polkuja amiksesta AMKiin, esimerkiksi lastenohjaajasta varhaiskasvatuksen opettajaksi tai sähköasentajasta sähköinsinööriksi.

Lukio

- Tarjotaan jokaiselle lukiolaiselle valinnainen TET-jakso, jonka voi viettää työelämään tai korkeakouluun tutustuen.

Lisätietoja

Jenni Suutari
Suomen Lukiolaisten Liitto
Koulutuspolitiikan ja vaikuttamisen asiantuntija
jenni.suutari@lukio.fi, 050 395 5334

Suvituuli Lundmark
Suomen Ammattiin Opiskelevien Liitto - SAKKI ry
Edunvalvonnan asiantuntija
suvituuli.lundmark@sakkiry.fi, 044 776 6048

⁴ Amisbarometri 2024

⁵ Lukiolaisbarometri 2024

